

Mener fagforeningene må ta makta fra ekspertutvalg: Vil ta ekspertene

EKSPERTVELDE:

Erik Kollerud er foreslått som ny YS-leder. Han mener fagbevegelsen må endre seg, for ikke å bli spilt over sidelinja.

ARBEIDSLIV

Av Pål Hellesnes (tekst)
og John Trygve Tollefsen (foto)

– Jeg har et hjertesukk: Den norske modellen hylles som løsningen på utfordringene. Alle er enige om at den er bra, men ikke alle er like enige i innholdet. Det er som festtaler. Ikke alle er eksempelvis enige i at vi skal fortsette med maktfordelinga som ligger i modellen, sier Erik Kollerud til Klassekampen.

Den 51-årige ambulansearbeideren er sittende leder i Delta, det største av forbundene i hovedorganisasjonen YS. I dag kan han bli valgt til leder for hele YS, om YS-kongressen følger valgkomiteens innstilling. Dermed kan han ta steget til å bli en av de viktigste i norsk fagbevegelse. En bevegelse han mener står foran store utfordringer.

– Det er en del arbeidsgiverrepresentanter, også på regjeringnivå, som ikke er så glade i å ta med fagforeningene i alle beslutninger. Regjeringen er glade i å sette ned ekspertutvalg. I den grad de tar med fagforeningsrepresentanter, er det de som har det man kan kalle ekspertkunnskap. Det er ikke bredden, partssamarbeidet, man er ute etter.

Han tror ekspertutvalgene mangler noe viktig:

– Da har man ikke helt skjønt hvilken kraft som ligger i modellen om man tar bredden av de ansatte med på lag, sier han.

Raske endringer

Kollerud ser mørke skyer i horisonten: Den teknologiske revolusjonen endrer både arbeidsformer og næringer. Befolkningssammensetningen endres, mens FN's klimapanel gitt oss tolv år på å endre kurs for å nå målet om kun 1,5 graders temperaturstigning.

– Velferdssamfunnet kan kollapse om vi ikke gjør ting annerledes. Teknologien gir enorme muligheter, men endrer også spillereglene. Vi kan ikke bare fortsette rett fram,

OMSTILLING: Lederkandidat Erik Kollerud i YS mener arbeidslivet vil og må endres dramatisk om vi skal nå klimamålene. Han ber politikerne være ledere og ikke la teknologien styre samfunnsendring alene.

«Arbeidslivet endrer seg, folk kommer ikke til å få gullklokka lenger»

ERIK KOLLERUD, LEDERKANDIDAT TIL YS

pøse på med mer av det vi har gjort, sier han.

Ifølge Delta-lederen er arbeidslivet i kjernen av endringene. Det er der de store grepene må tas.

– Hva er YS sin rolle i det?

– Vi kan være en utfordrer. Vi må benytte fortrinnene våre: partipolitisk uavhengig, og bredde i arbeidslivet, både i utdanningsnivå og i sektorer. Vi har færre bindinger og forpliktelser og kan være litt let-

tere til beins i noen store diskusjoner.

Nye organiseringsformer

Samtidig ønsker han seg tydeligere politisk ledelse.

– Vi trenger politikere som går foran, ikke kommer etter. Hvordan skal man tilpasse lovene, for å sørge for at den norske modellen skal bestå? Hvis teknologien skal rå utviklingen, kan vi havne i noen retninger som ikke er så bra for menneskene.

FAKTA

YS-kongressen:

■ Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) er en partipolitisk uavhengig faglig hovedorganisasjon. Består av 13 forbund med til sammen 218.000 medlemmer.

■ Ledes i dag av Jorunn Berland fra Finansforbundet. 31. oktober har YS kongress, der ny ledelse skal velges.

■ Valgkomiteen har innstilt på Delta-leder Erik Kollerud som ny leder, Parat-leder Hans Erik Skjæggerud som 1. nestleder og Negotia-leder Monica Paulsen som 2. nestleder.

Kollerud mener fagbevegelsen må tenke nytt rundt mange spørsmål, blant annet kompetanse. Sammen med to andre YS-forbund har Delta lansert en egen «Jobbveiviser», som skal gi medlemmene råd i hvordan de kan videreutvikle sin kompetanse.

– Arbeidslivet endrer seg, folk kommer ikke til å få gullklokka lenger. Man vil bytte arbeidsplass og oppgaver mye oftere. Da må vi være til stede i de byttene på en helt annen måte.

De siste årene har organisasjonsgraden i arbeidslivet sunket sakte. YS sin andel av de fagorganiserte har også gått ned, blant annet som følge av at enkelte forbund har byttet hovedorganisasjon. Medlemstrenden i flere YS-forbund ser nå mer positiv ut, men Kollerud mener det trengs nytenking internt.

– Vi må ta ned barrierene mellom forbundene og framstå mer som en helhet. Mange kommer til å bytte arbeidsplass i framtida. Da må man også ofte bytte fagforening, og hvis vi glipper i de skiftene, er det en utfordring.

Satser på allianser

Under avtroppende YS-leder Jorunn Berland har YS inngått en rekke samarbeid med de andre hovedorganisasjonene LO, Unio og Akademikerne, blant annet om å øke organisasjonsgraden. Kollerud, som i dag er nestleder i YS, synes alliansene har vært fornuftige og en riktig vei å gå.

– Kan det være en utfordring for YS at dere drukner?

– Det er litt av YS sin utfordring. Men det er andre muligheter for å synliggjøre YS på. Vi må prøve å utfordre på ledige områder, i stedet for å gå inn i konfliktområder. Det er derfor vi ser på det nye arbeidslivet, og prøver å ta noen områder der det er lettere å komme til. Ligger vi i forkant, kan det være lettere å ta saker ikke alle andre er opptatt av.

paalh@klassekampen.no